

Työelämän tutkimuspäivät 2024, hyvä työ – hyvä elämä

Helsingin yliopisto ja tutkimusprofessori, Työterveyslaitos, Minna Ruckenstein, professori, uudet teknologiat ja yhteiskunta, Helsingin yliopisto ja Satu Teerikangas, Professori, johtaminen ja organisointi, Turun yliopisto.

Kivimäen esityksestä jäi päällimmäiseksi ajatukseksi työstressin ja monen sairauden välinen yhteys monine ulottuvuuksineen. Hän esitteli tutkimustuloksia esimerkiksi ylikuormituksen ja valtimosairauksien välisestä yhteydestä. Paljon työpaineita ja vähän työn hallintaa on huono yhtälö niin valtimotautien kuin monen muun fyysisen ja psyykkisen uhan kannalta. Myös johtamisen oikeudenmukaisuuteen liittyvät kokemukset ovat merkittäviä. Alle 30-vuotiaiden työkyvystä ja jaksamisesta on oltu jo pitkään huolissaan. Työhön liittyvien tekijöiden ohella esityksessä tarkasteltiin myös elintapoja ja muun muassa ylipainon ja lihavuuden vaikutuksia alentuneeseen työkykyyn. Mielenkiintoinen oli myös tarkastelu kognitiivisesti stimuloivan työn ja vanhuusiän dementiariskin yhteydestä.

Teerikankaan esitys painotti kestäväää ja luontoystävällistä työelämää ja hän toi esille seuraavia seikkoja tulevaisuudessa huomioitavaksi ja toimenpiteitä vaativaksi:

Vaadittava arvomaailman muutosta, esimerkiksi seuraavasti:

- itse-/egokeskeisyys => yhteinen hyöty
- rationaalinen ajattelija => holistinen ajattelija
- kiireinen, vaativa suorittaja => tasapainoinen, viisas toimija
- tehokkuus => luovuus
- yhdenmukaisuus ja kontrolli => moninaisuus ja mahdollistaminen
- luonto on ulkoinen resurssi => kaikkien lajien arvo tunnustetaan
- voiton maksimointi => johtaminen planetaaristen arvojen puitteissa

Ennätysmäärä työryhmiä

Mukana oli peräti 32 työryhmää ajankohtaisista työelämän tutkimiseen ja kehittämiseen liittyvistä aiheista.

Ohjelmaan kuului myös yhdeksän symposiumia. Päivillä esitettiin yhteensä yli 200 tieteellistä

esitystä työelämän ajankohtaisista teemoista. Työryhmien otsikot olivat:

- Alustatyöntekijöiden hyvinvointi ja sosiaaliset oikeudet
- Arvojen mukaista työtä etsimässä
- Asiantuntijuus kriisissä? Asiantuntijatyön murros ilmiönä ja sen seuraukset
- Asiantuntijuus päätöksenteossa – faktoja, intuitiota ja jaettua ymmärrystä
- Dialogi ja uudistuminen työelämässä
- Ekosysteeminäkökulma työllisyyden edistämiseen
- Henkilöstöjohtaminen muutoksessa
- Henkilöstöjohtamisen dilemmat ja sudenkuopat
- Korkeasti koulutetut ulkomaalaistaustaiset työntekijät työorganisaatioissa: esihenkilötyö, organisaatiokäytännöt ja yhdenvertaisuus
- Luovuus ja innovaatiot työssä
- Osatyökykyisten työ
- Palaverismia vai palkitsevia kokouksia? Kohti systemaattisempaa kokoustutkimusta Pienituloisten työssäkäyvien työ ja arki
- Tiedollisesti kyseenalaiset käytännöt työelämässä
- Tuottavuuden ja työelämän laadun kehittäminen työn murroksessa
- Työelämän ongelmalliset vuorovaikutustilanteet
- Työmotivaation monet kasvot
- Työn muutokset ja pysyvyydet kestävyysmurroksessa
- Työn, perheen ja muun elämän yhteensovittaminen
- Työhaun, rekrytoinnin ja työnhakijoiden arvioinnin käytännöt
- Työuupumuksen taustatekijät, ennaltaehkäisy ja työhön paluun tuki
- Vastuullinen johtaminen mikro- ja pienyrityksissä

Työryhmä: Dialogi ja uudistuminen työelämässä

Toimin "Dialogi-työryhmän" toisena puheenjohtajana yhdessä Humanistisen ammattikorkeakoulun lehtori Kati Tikkamäen kanssa. Abstraktikutsumme oli seuraavanlainen:

"Dialogi ja uudistuminen työelämässä – Hyvä työ ja elämä tarvitsevat dialogia ja uudistumista; avoimeen ja tasavertaiseen vuorovaikutukseen, puhumiseen ja kuuntelemiseen sekä aitoon arvostukseen perustuvia kohtaamisia, moninaisuuden ymmärtämistä ja hyödyntämistä sekä jatkuvaa uuden oppimista. Myös kehittämisosaamista kuten esimerkiksi luovaa ongelmanratkaisua ja käyttämättömien voimavarojen ja potentiaalien tunnistamista tarvitaan.

Aikaisemman tutkimus- ja kokemustiedon perusteella tunnemme jo hyvin organisaatioiden ja niiden henkilöstön hyvinvointiin, tuottavuuteen, innovatiivisuuteen ja kilpailukykyyn vaikuttavat tekijät. Menestyvissä organisaatioissa työntekijöiden (työ)hyvinvointiin panostetaan, osaaminen ja luovuus ovat käytössä, työntekijät ovat motivoituneita ja työ on tuottavaa. Tämä kaikki edellyttää dialogista johtamistapaa ja yhteistyötä, aitoa dialogia kaikkien osapuolien kesken. Dialogi on siis ymmärretty (työ)hyvinvoinnin, innovoinnin ja tuloksen lähteenä. Mutta ymmärrys ei vielä riitä. Millaisia tekoja dialogin ja uudistumisen toteutuminen käytännössä yksilöiltä, yhteisöiltä, organisaatioilta/yrityksiltä ja yhteiskunnalta edellyttää?

Toivotamme työryhmään tervetulleiksi dialogia työelämässä koskevat tutkimus- ja kehittämisnäkökulmat, tutkimukset, kehittämissankkeet ja myös muunlaiset avaukset. Tervetuloa käymään dialogia hyvästä työstä ja elämästä! "

Saimme työryhmäämme yhteensä 8 mielenkiintoista esitystä, missä on mukana meidän puheenjohtajien omat esityksemme. Työryhmän esitysten otsikot olivat seuraavat:

- Merkityksellisyysdialogi rakentaa ymmärrystä hyvästä työelämästä
- Dialogi tiedekeskustuksen tutkimuksen ja kehityksen elementtinä
- Dialogisuuden ja reflektiivisyyden merkitys sosiaali- ja terveysalalla
- Dialogi ja dialogisuus YAMK-tutkinnossa: Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen
- Dialogi ja inhimillisesti kestävä organisaatio
- Dialogi ja DEI-työhön liittyvä uudistuminen korkeakoulussa
- Sosiaalisen ja taloudellisen kestävyuden johtamisdialogi kunnassa
- Monimuotoisuuden dialoginen kehittäminen työelämässä

Esitykset oli jaettu kahteen eri sessioon ja molempien sessioiden lopussa toteutimme ns. lappu-dialogin, eli puheenvuorolappujen kautta kävimme ohjeistamamme 7 minuutin mittaisen dialogin aiheesta: Mitä opimme ja oivalsimme kuulemistamme esityksistä?

Mitä otamme sessiosta mukaamme? Työryhmässämme oli hyvä, aidosti dialoginen tunnelma, esitykset olivat monipuolisia ja mielenkiintoisia. Palaute ryhmään osallistuvilta oli erittäin positiivista ja myös yhteinen lappudialogi hieman tavanomaisesta konferenssityöryhmän toimintatavasta poiketen sai erityiset kiitokset.

"Dialogi-ihmisiä" kun ryhmässä oli, niin miksipä ei tällainenkin dialogi osallistujia inspiroisi.

Työryhmä: Henkilöstöjohtaminen muutoksessa

Osallistuin myös toisen paperin kautta yhdessä kahden SeAMKin yamk-kejo-tutkinnon suorittaneen opinnäytetyöstään ja siihen liittyvästä, yhdessä ohjaajansa kanssa kirjoittamastaan artikkelista kertovaan Milleniaaliesihenkilöiden työmotivaatio -esitykseen. Myös tässä ryhmässä oli mielenkiintoisia esityksiä ja tämä "kejolaisten" esitys oli myös ajatuksia ja kommentteja herättävä. Näin käynnistyi kyseisten opinnäytetyön tekijöiden oma tutkijan polku tämän konferenssikokemuksen kautta.

Useita mielenkiintoisia aiheita ja ajattelemisen aihetta

Työuupumusta monipuolisesti tarkastelevassa ryhmässä tuotiin esille monia merkittäviä, tänä päivänä keskeisiä työhyvinvointiin ja toisaalta työpahoinvointiin liittyviä tekijöitä. Ryhmässä kuultiin mielenterveyden työkalupakista sekä työpaikoille laadituista suosituksista mielen hyvinvoinnin tukemiseen. Toisaalta pohdittiin perustellusti myös sitä, ovatko uudet käsitteet aina tarpeen, esim. mielen hyvinvointi sisältyy automaattisesti myös työhyvinvoinnin käsitteeseen sekä psykososiaalisiin riskeihin ja niiden hallintaan. Työuupumukseen liittyviä määritelmiä ja toimintamalleja vertailtiin myös Euroopan eri maiden välillä. Keskeistä oli myös sen pohtiminen, onko työuupumus sairausdiagnoosi tai ammattitauti.

Mielenkiintoinen ja tärkeä oli myös esitys siitä, mikä on ollut ja mikä mahdollisesti voisi olla työsuojelun rooli työuupumuksen ehkäisyssä. Historioitsijan ja työelämän tutkijan valmisteilla olevassa väitöstutkimuksessa asiaa tarkastellaan monipuolisesti ja tuodaan esille se, miten pitkään näistä asioista on jo tiedetty ja puhuttu sekä kirjoitettu esimerkiksi työturvallisuuslakia edeltävässä työsuojelulaissa jo 1970-luvulla. Siltikin Suomessa edelleen nämä asiat ovat työelämän kehittämisen keskiössä.

Sitä, että tekemistä vielä riittää niin työsuojelun, työterveyden ja työturvallisuuden mukaan lukien kokonaisvaltainen työkyky ja työhyvinvointi kehittämisen parissa, todistavat mm. monet valtakunnalliset kehittämisohjelmat, joista näillä päivillä palkittiin Työ2030- ohjelma, mikä jatkaa Työelämä 2020 -ohjelmaa. Tavoitteet ovat edelleen tärkeitä ja korkealla. Lisää Työelämän tutkimuspäivistä voit lukea: [Työelämän tutkimuspäivät 2024](#).

Kaija Loppela

kasvatustieteen tohtori, fysioterapeutti, työhyvinvoinnin yliopettaja
SeAMK

Kirjoittaja työskentelee työelämän laadun ja erityisesti laaja-alaisen työhyvinvoinnin kehittämisen sekä niitä tukevan johtamisen parissa sekä opetustyön että tutkimus- ja kehittämistoiminnan kautta SeAMKissa. Hänen toimii myös sosiaali- ja terveystieteiden kehittämisen ja johtamisen -yamk-tutkinnon yliopettajana.

Lähde

Työelämän tutkimuspäivät 2024. (2024). *Etusivu*. <https://events.tuni.fi/ttp2024/>